

## **KONWENCJA UNESCO W SPRAWIE OCHRONY NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**

Konferencja Generalna Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury, zwanej dalej UNESCO, która zebrała się w Paryżu, w dniach od 29 września do 17 października 2003 roku, na swej trzydziestej drugiej sesji,

nawiązując do istniejących międzynarodowych aktów prawnych dotyczących praw człowieka, w szczególności Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 roku, Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych z 1966 roku oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 roku,

mając na względzie znaczenie niematerialnego dziedzictwa kulturowego jako źródła różnorodności kulturowej i gwarancji zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Zaleceń UNESCO dotyczących ochrony kultury tradycyjnej i ludowej z 1989 roku, Powszechnej Deklaracji UNESCO o Różnorodności Kulturowej z 2001 roku oraz Deklaracji Stambulskiej z 2002 roku przyjętej przez Trzeci Okrągły Stół Ministrów Kultury,

zważywszy, że istnieje daleko idąca współzależność między niematerialnym dziedzictwem kulturowym a materialnym dziedzictwem kulturowym oraz dziedzictwem naturalnym,

uznając, że procesy globalizacji i przemian społecznych, chociaż tworzą nowe warunki dla dialogu między wspólnotami, powodują, podobnie jak zjawisko nietolerancji, poważne zagrożenie w postaci degradacji, wyginięcia i zniszczenia niematerialnego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza w przypadku braku środków na jego ochronę,

mając świadomość, że istnieje powszechna wola oraz wspólna troska, aby chronić niematerialne dziedzictwo kulturowe ludzkości,

uznając, że wspólnoty, w szczególności ludy autochtoniczne, grupy oraz, w niektórych przypadkach, pojedyncze osoby, odgrywają znaczącą rolę w tworzeniu, ochronie, utrzymywaniu oraz odtwarzaniu niematerialnego dziedzictwa kulturowego, przyczyniając się tym samym do wzbogacenia różnorodności kulturowej oraz ludzkiej kreatywności,

dostrzegając daleko idący wpływ działań UNESCO na tworzenie aktów normatywnych mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego, w szczególności Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 1972 roku,

dostrzegając ponadto, że nie istnieje obecnie żaden prawnie obowiązujący wielostronny instrument mający na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego,

uważając, że istniejące międzynarodowe porozumienia, zalecenia i rezolucje dotyczące dziedzictwa kulturowego i naturalnego powinny zostać efektywnie wzbogacone i uzupełnione o nowe zapisy dotyczące niematerialnego dziedzictwa kulturowego,

mając na względzie potrzebę budowania, zwłaszcza wśród młodszych pokoleń, większej świadomości, że niematerialne dziedzictwo kulturowe i jego ochrona mają istotne znaczenie,

zważywszy, że społeczność międzynarodowa powinna uczestniczyć, wspólnie z Państwami - Stronami niniejszej Konwencji, w ochronie tego dziedzictwa w duchu współpracy i wzajemnej pomocy,

przypominając programy UNESCO dotyczące niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności Proklamację Arcydział Ustnego i Niematerialnego Dziedzictwa Ludzkości,

mając na względzie nieocenioną rolę niematerialnego dziedzictwa kulturowego jako czynnika zbliżenia, wymiany i wzajemnego zrozumienia między ludźmi,

przyjmuje niniejszą Konwencję w dniu siedemnastym października 2003 roku.

## **I. Postanowienia ogólne**

### **Artykuł 1 – Cele Konwencji**

Cele niniejszej Konwencji są następujące:

- a) ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- b) zapewnienie poszanowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego wspólnot, grup i jednostek,
- c) wzrost, na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym, świadomości znaczenia niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie, aby dziedzictwo to było wzajemnie doceniane,
- d) zapewnienie międzynarodowej współpracy i pomocy.

### **Artykuł 2 - Definicje**

Dla celów niniejszej Konwencji:

1. „Niematerialne dziedzictwo kulturowe” oznacza praktyki, wyobrażenia, przekazy, wiedzę i umiejętności – jak również związane z nimi instrumenty, przedmioty, artefakty i przestrzeń kulturową – które wspólnoty, grupy i, w niektórych przypadkach, jednostki uznają za część własnego dziedzictwa kulturowego. To niematerialne dziedzictwo kulturowe, przekazywane z pokolenia na pokolenie, jest stale odtwarzane przez wspólnoty i grupy w relacji z ich otoczeniem, oddziaływaniem przyrody i ich historią oraz zapewnia im poczucie tożsamości i ciągłości, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu poszanowania dla różnorodności kulturowej oraz ludzkiej kreatywności. Dla celów niniejszej Konwencji, uwaga będzie skierowana wyłącznie na takie niematerialne dziedzictwo kulturowe, które jest zgodne z istniejącymi instrumentami międzynarodowymi w dziedzinie praw człowieka, jak również odpowiada wymogom wzajemnego poszanowania między wspólnotami, grupami i jednostkami, oraz zasadom zrównoważonego rozwoju.

2. „Niematerialne dziedzictwo kulturowe”, w rozumieniu ustępu 1, przejawia się między innymi w następujących dziedzinach:

- a) tradycje i przekazy ustne, w tym język jako nośnik niematerialnego dziedzictwa kulturowego;
- b) sztuki widowiskowe;

- c) zwyczaje, rytuały i obrzędy świąteczne;
  - d) wiedza i praktyki dotyczące przyrody i wszechświata;
  - e) umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym.
3. „Ochrona” oznacza środki mające na celu zapewnienie przetrwania niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w tym jego identyfikację, dokumentację, badanie, zachowanie, zabezpieczenie, promowanie, wzmacnianie i przekazywanie, w szczególności poprzez edukację formalną i nieformalną, jak również rewitalizację różnych aspektów tego dziedzictwa.
4. „Państwa - Strony” oznaczają Państwa związane Konwencją i w których wzajemnych stosunkach jest ona obowiązująca.
5. Konwencja niniejsza obowiązuje również *mutatis mutandis* na terytoriach, o których mowa w Artykule 33, które to terytoria stają się Stronami Konwencji na warunkach określonych w tym Artykule. Określenie „Państwa - Strony” obejmuje w tym zakresie także takie terytoria.

#### Artykuł 3 – Powiązanie z innymi aktami międzynarodowymi

Nic w niniejszej Konwencji nie może być interpretowane jako:

- a) zmieniające status lub ograniczające przewidziany w Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 1972 roku poziom ochrony dóbr stanowiących Światowe Dziedzictwo, z którymi dany element dziedzictwa niematerialnego jest bezpośrednio związany; lub
- b) mające wpływ na prawa i obowiązki Państw - Stron wynikające z porozumień międzynarodowych, których Państwa te są Stronami i które dotyczą praw własności intelektualnej lub wykorzystywania zasobów biologicznych i ekologicznych.

## **II. Organy Konwencji**

#### Artykuł 4 – Zgromadzenie Ogólne Państw – Stron

1. Ustanawia się niniejszym Zgromadzenie Ogólne Państw - Stron, zwane dalej Zgromadzeniem Ogólnym. Zgromadzenie Ogólne jest najwyższym organem niniejszej Konwencji.
2. Zgromadzenie Ogólne odbywa sesje zwyczajne co dwa lata. Może odbywać sesje nadzwyczajne, jeżeli tak zdecyduje albo na wniosek Międzyrządowego Komitetu do spraw Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego lub co najmniej jednej trzeciej Państw – Stron.
3. Zgromadzenie Ogólne uchwała własny Regulamin.

#### Artykuł 5 - Międzyrządowy Komitet do spraw Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego

1. Ustanawia się niniejszym, w ramach UNESCO, Międzyrządowy Komitet do spraw Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, zwany dalej „Komitetem”. W skład Komitetu wejdą przedstawiciele 18 Państw - Stron, wybranych przez Państwa - Strony podczas Zgromadzenia Ogólnego, które zbierze się po wejściu Konwencji w życie, zgodnie z Artykułem 34.
2. Liczba Państw - Członków Komitetu zostanie zwiększona do 24, gdy liczba Państw – Stron Konwencji wzrośnie do 50.

#### Artykuł 6 – Wybór Państw - Członków Komitetu i ich kadencja

1. Wybór Państw - Członków Komitetu podlega zasadom równej reprezentacji geograficznej oraz rotacji.
2. Państwa - Członkowie Komitetu wybierane są na okres czterech lat przez Zgromadzenie Ogólne Państw - Stron Konwencji.
3. Kadencja połowy Państw - Członków Komitetu wybranych podczas pierwszych wyborów jest ograniczona do dwóch lat. Państwa te zostaną wyłonione w drodze losowania podczas pierwszych wyborów.
4. Co dwa lata Zgromadzenie Ogólne wymienia połowę Państw - Członków Komitetu.
5. Zgromadzenie Ogólne wybiera ponadto tyle nowych Państw - Członków Komitetu, ile potrzeba do wypełnienia wolnych miejsc.
6. Państwo - Członek Komitetu nie może być wybierane na dwie następujące po sobie kadencje.
7. Państwa - Członkowie Komitetu wybierają jako swoich przedstawicieli osoby dysponujące kwalifikacjami w zakresie różnych aspektów niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

#### Artykuł 7 – Funkcje Komitetu

Bez uszczerbku dla innych kompetencji przyznanych mu na mocy niniejszej Konwencji, Komitet sprawuje następujące funkcje:

- a) promowanie celów Konwencji oraz wspieranie i monitorowanie ich realizacji,
- b) udzielanie wskazówek w zakresie najlepszych praktyk oraz zaleceń dotyczących środków mających na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- c) sporządzanie i przedstawianie Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia projektu planu wykorzystania środków z Funduszu, zgodnie z Artykułem 25,
- d) poszukiwanie sposobów zwiększenia posiadanych środków oraz podejmowanie niezbędnych działań w tym celu, zgodnie z Artykułem 25,
- e) sporządzanie i przedkładanie Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia wytycznych operacyjnych dotyczących wdrażania niniejszej Konwencji,
- f) analiza, zgodnie z Artykułem 29, sprawozdań przedstawianych przez Państwa - Strony i ich podsumowywanie dla Zgromadzenia Ogólnego,

- g) analiza wniosków składanych przez Państwa - Strony i ich rozpatrywanie zgodnie z kryteriami obiektywnego wyboru, które zostaną ustalone przez Komitet i przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne, w zakresie:
- i) wpisywania na Listy oraz uwzględniania w projektach, o których mowa w Artykułach 16, 17 i 18;
  - ii) udzielania pomocy międzynarodowej zgodnie z Artykułem 22.

#### Artykuł 8 – Zasady pracy Komitetu

1. Komitet ponosi odpowiedzialność przed Zgromadzeniem Ogólnym, któremu składa sprawozdanie ze wszystkich swoich działań oraz decyzji.
2. Komitet uchwała własny Regulamin, większością dwóch trzecich głosów wszystkich jego Członków.
3. Komitet może powoływać, na określony czas, wszelkie doraźne ciała doradcze, jakie uzna za konieczne do realizacji swoich zadań.
4. W celu konsultacji konkretnych spraw Komitet może zapraszać na swoje posiedzenia wszelkie podmioty prywatne i publiczne, w tym także osoby prywatne, o uznanych kompetencjach w różnych obszarach niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

#### Artykuł 9 – Akredytacja organizacji doradczych

1. Komitet proponuje Zgromadzeniu Ogólnemu udzielenie akredytacji organizacjom pozarządowym o uznanych kompetencjach w zakresie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, aby sprawowały funkcje doradcze dla Komitetu.
2. Komitet proponuje również Zgromadzeniu Ogólnemu uchwalenie kryteriów i trybu udzielania akredytacji.

#### Artykuł 10 -Sekretariat

1. Komitet korzysta z pomocy Sekretariatu UNESCO.
2. Sekretariat przygotowuje dokumentację Zgromadzenia Ogólnego oraz Komitetu, jak również projekty porządku obrad ich posiedzeń, a także zapewnia realizację decyzji podjętych przez te organy.

### III. Ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturowego na poziomie krajowym

#### Artykuł 11 – Rola Państw - Stron

Każde Państwo - Strona zobowiązane jest:

- a) podjąć niezbędne środki w celu zapewnienia ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na jego terytorium;

- b) w zakresie środków ochrony, o których mowa w Artykule 2 ustęp 3, określić i zdefiniować różne elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na jego terytorium, korzystając przy tym z pomocy wspólnot, grup oraz właściwych organizacji pozarządowych.

#### Artykuł 12 – Inwentaryzacja

1. Dla zapewnienia identyfikacji w celu ochrony, każde Państwo - Strona sporządza, w sposób odpowiedni do własnej sytuacji, jeden lub kilka rejestrów niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na jego terytorium. Rejestry te będą regularnie uaktualniane.
2. Każde Państwo – Strona, wraz z przekazaniem Komitetowi okresowego sprawozdania zgodnie z Artykułem 29, przekazuje istotne informacje dotyczące wyżej wymienionych rejestrów.

#### Artykuł 13 – Inne środki ochrony

W celu zapewnienia ochrony, rozwoju i promocji niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na jego terytorium, każde Państwo - Strona dąży do:

- a) prowadzenia ogólnej polityki zmierzającej do wyznaczenia niematerialnemu dziedzictwu kulturowemu odpowiedniej funkcji w życiu zbiorowym i włączania ochrony tego dziedzictwa do programów planowania ogólnego,
- b) wyznaczenia lub ustanowienia jednego lub kilku organów odpowiedzialnych za ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na jego terytorium,
- c) rozwijania studiów naukowych, technicznych i artystycznych, jak również metodologii badań, w celu skutecznej ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności jego zagrożonych elementów,
- d) przedsięwzięcia odpowiednich środków prawnych, technicznych, administracyjnych i finansowych mających na celu:
  - i) wspieranie tworzenia lub rozwoju ośrodków szkolenia w zakresie zarządzania zasobami niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz przekazywania tego dziedzictwa poprzez fora i przestrzenie przeznaczone do jego odtwarzania lub wyrażania,
  - ii) umożliwianie dostępu do niematerialnego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym przestrzeganiu zwyczajów rządzących dostępem do niektórych jego elementów,
  - iii) powoływanie instytucji dokumentujących niematerialne dziedzictwo kulturowe i umożliwiających dostęp do tego dziedzictwa.

#### Artykuł 14 – Kształcenie, uświadamianie i rozwijanie potencjału

Każde Państwo - Strona dąży, wykorzystując odpowiednie środki, do:

- a) zapewnienia, aby niematerialne dziedzictwo kulturowe było uznawane, szanowane i promowane w społeczeństwie, w szczególności poprzez:
  - i) programy mające na celu edukację, podnoszenie świadomości i upowszechnianie informacji, skierowane do ogółu społeczeństwa, w szczególności do młodzieży,
  - ii) konkretne programy edukacyjne i szkoleniowe dla zainteresowanych wspólnot oraz grup,
  - iii) działania mające na celu rozwijanie potencjału w dziedzinie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności w zakresie zarządzania i badań naukowych, oraz
  - iv) nieformalne środki przekazywania wiedzy,
- b) informowania opinii publicznej o istniejących zagrożeniach dla takiego dziedzictwa oraz działaniach podejmowanych w ramach niniejszej Konwencji,
- c) promowania działań edukacyjnych w celu ochrony obszarów naturalnych oraz miejsc pamięci, których istnienie jest konieczne dla wyrażania niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

#### Artykuł 15 – Udział wspólnot, grup i jednostek

W ramach działań z zakresu ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego każde Państwo - Strona dąży do zapewnienia jak najszerszego udziału wspólnot, grup oraz, gdy to właściwe, jednostek, które tworzą, zachowują i przekazują następnym pokoleniom takie dziedzictwo, a także do aktywnego włączania ich w zarządzanie nim.

### **IV. Ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturowego na poziomie międzynarodowym**

#### Artykuł 16 – Lista reprezentatywna niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości

1. W celu zwiększenia widoczności niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenia świadomości jego znaczenia, a także promowania dialogu respektującego różnorodność kulturową, Komitet - na wniosek zainteresowanych Państw-Stron - sporządza, uaktualnia i publikuje Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
2. Komitet opracowuje i przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia kryteria sporządzania, aktualizacji i publikacji Listy.

#### Artykuł 17 – Lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego wymagającego pilnej ochrony

1. W celu podjęcia właściwych środków ochrony, Komitet sporządza, uaktualnia i publikuje Listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego wymagającego pilnej ochrony i wpisuje na Listę zagrożone elementy tego dziedzictwa na wniosek zainteresowanego Państwa - Strony.

2. Komitet opracowuje i przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia kryteria sporządzania, aktualizacji i publikacji Listy.
3. W najpilniejszych przypadkach, dla których obiektywne kryteria będą zatwierdzone przez Zgromadzenie Ogólne na wniosek Komitetu, Komitet może wpisać dany element dziedzictwa na Listę, o której jest mowa w ustępie 1, po konsultacji z zainteresowanym Państwem - Stroną.

#### Artykuł 18 – Programy, projekty i działania mające na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego

1. Na podstawie propozycji składanych przez Państwa - Strony oraz zgodnie z kryteriami, które ustali Komitet a zatwierdzi Zgromadzenie Ogólne, Komitet okresowo wybiera i promuje narodowe, subregionalne i regionalne programy, projekty i działania mające na celu ochronę dziedzictwa, które w jego opinii najlepiej odzwierciedlają zasady i cele niniejszej Konwencji, uwzględniając przy tym specjalne potrzeby krajów rozwijających się.
2. W tym celu Komitet przyjmuje, rozpatruje i zatwierdza wnioski Państw - Stron o udzielenie międzynarodowej pomocy w przygotowywaniu takich propozycji.
3. Komitet wspiera realizację takich projektów, programów i działań poprzez rozpowszechnianie najlepszych praktyk, wykorzystując sposoby, które określi.

### V. Międzynarodowa współpraca i pomoc

#### Artykuł 19 - Współpraca

1. Dla celów niniejszej Konwencji, współpraca międzynarodowa obejmuje między innymi wymianę informacji i doświadczeń, wspólne inicjatywy oraz utworzenie mechanizmu wsparcia dla Państw - Stron w ich działaniach mających na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
2. Bez uszczerbku dla postanowień przepisów ich prawa krajowego oraz prawa zwyczajowego i zwyczajów, Państwa - Strony uznają, że ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturowego leży w interesie ogólnym ludzkości i zobowiązują się podjąć w tym celu współpracę na poziomie bilateralnym, subregionalnym, regionalnym oraz międzynarodowym.

#### Artykuł 20 – Cele pomocy międzynarodowej

Pomoc międzynarodowa może zostać udzielona na następujące cele:

- a) ochrona dziedzictwa wpisanego na Listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego wymagającego pilnej ochrony,
- b) przygotowywanie rejestrów w rozumieniu Artykułów 11 i 12,
- c) wspieranie programów, projektów oraz działań realizowanych na poziomie krajowym, subregionalnym i regionalnym, mających na celu ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- d) inne cele, które Komitet uzna za konieczne.



## Artykuł 21 – Formy pomocy międzynarodowej

Pomoc udzielana przez Komitet Państwu - Stronie podlega wytycznym operacyjnym przewidzianym w Artykule 7 i porozumieniu, o którym mowa w Artykule 24, i może przybierać następujące formy:

- a) prowadzenie badań dotyczących różnych aspektów ochrony,
- b) zapewnienie ekspertów i praktyków,
- c) szkolenie całego niezbędnego personelu,
- d) opracowywanie norm i innych środków,
- e) tworzenie i wykorzystywanie infrastruktury,
- f) dostarczanie sprzętu i wiedzy specjalistycznej,
- g) inne formy pomocy finansowej i technicznej, w tym, tam gdzie jest to właściwe, niskoprocentowane pożyczki i darowizny.

## Artykuł 22 – Warunki udzielania pomocy międzynarodowej

1. Komitet ustanawia procedury rozpatrywania wniosków o pomoc międzynarodową i określa informacje, jakie powinny być zawarte w tych wnioskach, takie jak wnioskowane środki, niezbędne interwencje oraz szacunkowe koszty.
2. W przypadkach wymagających natychmiastowego działania Komitet rozpatruje wnioski o pomoc priorytetowo.
3. W celu podjęcia decyzji Komitet przeprowadza takie badania i konsultacje, jakie uzna za konieczne.

## Artykuł 23 – Wnioski o pomoc międzynarodową

1. Każde Państwo-Strona może złożyć wniosek do Komitetu o pomoc międzynarodową na cele ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego znajdującego się na jego terytorium.
2. Wniosek taki może być również złożony wspólnie przez dwa lub więcej Państw-Stron.
3. Wniosek powinien zawierać informacje, o których mowa w Artykule 22 ustęp 1, oraz niezbędną dokumentację.

## Artykuł 24 – Rola Państw-Stron korzystających z pomocy

1. Zgodnie z postanowieniami niniejszej Konwencji, udzielana pomoc międzynarodowa regulowana będzie w porozumieniu zawartym pomiędzy Państwem-Stroną korzystającym z pomocy a Komitetem.
2. Jest zasadą ogólną, że Państwo-Strona korzystające z pomocy uczestniczy, w miarę swoich możliwości, w kosztach środków podejmowanych w celu ochrony, na które przyznano pomoc międzynarodową.

3. Państwo - Strona korzystające z pomocy składa Komitetowi sprawozdanie z wykorzystania pomocy przyznanej na cele ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

## **VI. Fundusz Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego**

### Artykuł 25 – Charakter i środki Funduszu

1. Tworzy się niniejszym „Fundusz ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego”, zwany dalej „Funduszem”.
2. Fundusz jest tworzony ze środków powierzonych, zgodnie z Regulaminem Finansowym UNESCO.
3. Środki Funduszu powstają ze:
  - a) składek Państw-Stron,
  - b) środków finansowych przyznanych na ten cel przez Konferencję Generalną UNESCO;
  - c) wpłat, darowizn i zapisów dokonywanych przez:
    - i) inne Państwa,
    - ii) organizacje i programy systemu Narodów Zjednoczonych, w szczególności Programu Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju, jak również inne organizacje międzynarodowe,
    - iii) podmioty publiczne lub prywatne, a także osoby fizyczne,
  - d) wszelkich odsetek należnych od środków Funduszu,
  - e) środków uzyskanych ze zbiorów oraz wpływów z imprez organizowanych na rzecz Funduszu,
  - f) wszelkich innych środków przewidzianych w regulaminie Funduszu, uchwalonych przez Komitet.
4. Komitet podejmuje decyzję o sposobie wykorzystania środków Funduszu w oparciu o wytyczne przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne.
5. Komitet może przyjmować wpłaty i inne formy pomocy na cele ogólne i specjalne, związane z realizacją konkretnych projektów pod warunkiem, że uprzednio podjął on decyzję o realizacji tych projektów.
6. Wpłaty na rzecz Funduszu nie mogą wiązać się z żadnymi warunkami natury politycznej, ekonomicznej bądź innej, które byłyby niezgodne z celami niniejszej Konwencji.

### Artykuł 26 – Składki Państw-Stron na rzecz Funduszu

1. Niezależnie od wszelkich dodatkowych wpłat dobrowolnych, Państwa-Strony niniejszej Konwencji zobowiązują się wpłacać regularnie co dwa lata składki na Fundusz, których wysokość, obliczona według jednakowej stawki procentowej dla wszystkich Państw, zostanie określona przez Zgromadzenie Ogólne. Uchwała Zgromadzenia Ogólnego w tej sprawie wymaga większości głosów obecnych i głosujących Państw-Stron, które nie złożyły oświadczenia przewidzianego w ustępie 2 niniejszego Artykułu. W

żadnym wypadku składka obowiązkowa Państw-Stron nie może przekroczyć 1% ich składki do budżetu zwyczajnego UNESCO.

2. Jednakże każde Państwo, o którym mowa w Artykule 32 lub Artykule 33 niniejszej Konwencji, może w chwili składania swoich dokumentów ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia złożyć oświadczenie, że nie będzie związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego Artykułu.
3. Państwo-Strona niniejszej Konwencji, które złożyło oświadczenie przewidziane w ustępie 2 niniejszego Artykułu, dołoży wszelkich starań, by cofnąć to oświadczenie poprzez zawiadomienie Dyrektora Generalnego UNESCO. Jednakże cofnięcie oświadczenia nie będzie miało skutku w zakresie składek obowiązkowych należnych od tego Państwa do dnia otwarcia sesji najbliższego Zgromadzenia Ogólnego.
4. W celu umożliwienia Komitetowi skutecznego planowania działań, składki Państw-Stron niniejszej Konwencji, które złożyły oświadczenie przewidziane w ustępie 2 niniejszego Artykułu, powinny być uiszczane regularnie, przynajmniej raz na dwa lata, i powinny być jak najbardziej zbliżone do składek, jakich dokonywałyby, gdyby były związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego Artykułu.
5. Żadne Państwo-Strona niniejszej Konwencji zalegające z wpłatą składek obowiązkowych lub dobrowolnych za bieżący i poprzedni rok kalendarzowy, nie może być wybrane na Członka Komitetu; postanowienie to nie ma zastosowania do pierwszych wyborów. Mandat takiego Państwa, które już jest członkiem Komitetu, wygasa z dniem wyborów przewidzianych w Artykule 6 niniejszej Konwencji.

#### Artykuł 27 – Dobrowolne składki uzupełniające na rzecz Funduszu

Państwa-Strony, które zamierzają uiszczać składki dobrowolne w uzupełnieniu składek przewidzianych w Artykule 26, informują o swoim zamiarze Komitet, najszybciej jak jest to możliwe, aby umożliwić Komitetowi odpowiednie planowanie działań.

#### Artykuł 28 – Międzynarodowe zbiórki

Państwa-Strony, tak dalece jak jest to możliwe, wspierają akcje zbiórek międzynarodowych organizowanych na rzecz Funduszu pod auspicjami UNESCO.

### **VII. Sprawozdania**

#### Artykuł 29 – Sprawozdania Państw-Stron

Państwa-Strony przedkładają Komitetowi, w terminach i w formie jakie określi, sprawozdania dotyczące środków legislacyjnych, administracyjnych i innych, jakie zostały podjęte dla realizacji niniejszej Konwencji.

#### Artykuł 30 – Sprawozdania Komitetu

1. Na podstawie swoich działań oraz sprawozdań przedkładanych przez Państwa-Strony, o których mowa w Artykule 29, Komitet składa sprawozdanie na każdej sesji Zgromadzenia Ogólnego.
2. Sprawozdanie podawane jest do wiadomości Konferencji Generalnej UNESCO.

### **VIII. Postanowienia przejściowe**

#### Artykuł 31 – Stosunek do Proklamacji Arcydzieł Ustnego i Niematerialnego Dziedzictwa Ludzkości

1. Komitet wpisze na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości elementy proklamowane jako Arcydzieła Ustnego i Niematerialnego Dziedzictwa Ludzkości przed wejściem w życie niniejszej Konwencji.
2. Wpis tych elementów na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości w żaden sposób nie przesądza tego, jakie będą kryteria wpisu na Listę w przyszłości, ustalone zgodnie z Artykułem 16 ustęp 2.
3. Nie przewiduje się kolejnych Proklamacji po wejściu w życie niniejszej Konwencji.

### **IX. Postanowienia końcowe**

#### Artykuł 32 – Ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie

1. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie UNESCO, zgodnie z ich procedurami konstytucyjnymi.
2. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia zostaną złożone u Dyrektora Generalnego UNESCO.

#### Artykuł 33 - Przystąpienie

1. Niniejsza Konwencja jest otwarta na przystąpienie każdego Państwa niebędącego Członkiem UNESCO, które zostało zaproszone do przystąpienia przez Konferencję Generalną UNESCO.
2. Niniejsza Konwencja jest również otwarta na przystąpienie do niej terytoriów korzystających z całkowitej autonomii wewnętrznej, uznanej za taką przez Organizację Narodów Zjednoczonych, lecz które nie uzyskały pełnej niepodległości w rozumieniu rezolucji 1514 (XV) Zgromadzenia Ogólnego, a które posiadają kompetencje w sprawach, których dotyczy niniejsza Konwencja, w tym kompetencję do zawierania traktatów w tych kwestiach.
3. Dokument przystąpienia zostanie złożony u Dyrektora Generalnego UNESCO.

#### Artykuł 34 – Wejście w życie

Niniejsza Konwencja wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia trzydziestego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, jednak

jedynie w stosunku do Państw, które złożyły odpowiednie dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia w tym dniu lub wcześniej. W stosunku do każdego innego Państwa-Strony wejdzie ona w życie po upływie trzech miesięcy od złożenia przez to Państwo dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

#### Artykuł 35 - Federalne lub niejednolite systemy konstytucyjne

Poniższe postanowienia stosuje się do Państw-Stron o federalnym lub niejednolitym systemie konstytucyjnym:

- a) odnośnie postanowień niniejszej Konwencji, których stosowanie należy do kompetencji federalnej lub centralnej władzy ustawodawczej, zobowiązania rządu federalnego lub centralnego będą takie same, jak zobowiązania Państw-Stron niebędących państwami federalnymi,
- b) odnośnie postanowień niniejszej Konwencji, których stosowanie należy do kompetencji poszczególnych Stanów, krajów, prowincji lub kantonów, które na mocy systemu konstytucyjnego federacji nie będą zobowiązane do podejmowania środków ustawodawczych, rząd federalny zawiadomi właściwe władze Stanów, krajów, prowincji lub kantonów o tych postanowieniach, z zaleceniem ich przyjęcia.

#### Artykuł 36 – Wypowiedzenie

1. Każde z Państw-Stron może wypowiedzieć niniejszą Konwencję.
2. Wypowiedzenie jest notyfikowane na piśmie i deponowane u Dyrektora Generalnego UNESCO.
3. Wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie dwunastu miesięcy od otrzymania noty o wypowiedzeniu. Nie zmienia ono w niczym zobowiązań finansowych podjętych przez Państwo wypowiadające, do dnia, w którym wypowiedzenie stanie się skuteczne.

#### Artykuł 37 - Zadania depozytariusza

Dyrektor Generalny UNESCO, jako Depozytariusz niniejszej Konwencji, informuje Państwa Członkowskie Organizacji, Państwa niebędące jej członkami, o których mowa w Artykule 33, jak również Organizację Narodów Zjednoczonych, o złożeniu wszelkich dokumentów ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, o których mowa w Artykułach 32 i 33, jak również o wypowiedzeniach, o których mowa w Artykule 36.

#### Artykuł 38 – Zmiany

1. Każde z Państw-Stron może, pismem skierowanym do Dyrektora Generalnego, zgłaszać propozycje zmian do niniejszej Konwencji. Dyrektor Generalny przekazuje te propozycje wszystkim Państwom-Stronom. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia przekazania propozycji co najmniej połowa Państw-Stron udzieli pozytywnej odpowiedzi na propozycje, Dyrektor Generalny przedstawi te propozycje na najbliższym posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego do dyskusji i ewentualnego przyjęcia.

2. Zmiany uchwalane są większością dwóch trzecich głosów Państw–Stron, obecnych i głosujących.
3. Po uchwaleniu zmian do niniejszej Konwencji są one przedstawiane Państwom – Stronom do ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
4. Zmiany wchodzi w życie, ale wyłącznie w stosunku do Państw – Stron które je ratyfikowały, przyjęły, zatwierdziły zmiany lub przystąpiły do nich, po upływie trzech miesięcy od złożenia dokumentów, o których mowa w ustępie 3 niniejszego Artykułu, przez dwie trzecie Państw – Stron. W związku z powyższym, w stosunku do każdego z Państw-Stron, które ratyfikuje, przyjmie, zatwierdzi zmianę lub przystąpi do niej, zmiana ta wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia przez to Państwo dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
5. Procedury określonej w ustępie 3 i 4 nie stosuje się do zmian Artykułu 5 w zakresie liczby członków Komitetu. Te zmiany wchodzi w życie z chwilą ich przyjęcia.
6. Państwo, które staje się Stroną niniejszej Konwencji po wejściu w życie zmian zgodnie z ustępem 4 niniejszego Artykułu, uznaje się, o ile nie wyrazi innego zamiaru, za:
  - a) Stronę niniejszej Konwencji w jej zmienionym brzmieniu; oraz
  - b) Stronę niniejszej Konwencji w jej niezmienionym brzmieniu w stosunku do każdego Państwa-Strony, którego zmiany te nie wiążą.

#### Artykuł 39 – Teksty autentyczne

Niniejsza Konwencja została sporządzona w językach: angielskim, arabskim, chińskim, hiszpańskim, francuskim i rosyjskim, przy czym wszystkie wersje językowe są jednakowo autentyczne.

#### Artykuł 40 – Rejestracja

Zgodnie z Artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych niniejsza Konwencja zostanie zarejestrowana w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych na wniosek Dyrektora Generalnego UNESCO.